

NORDISKE STUDIER I LEKSIKOGRAFI

Titel:	Levende eller død: Refleksjoner omkring fremstillingen av leksikografiske eksempler	
Forfatter:	Jón Hilmar Jónsson	
Kilde:	Nordiska Studier i Lexikografi 4, 1997, s. 195-204 Rapport från Konferens om lexikografi i Norden, Esbo 21.-24. maj 1997	
URL:	http://ojs.statsbiblioteket.dk/index.php/nsil/issue/archive	

© Nordisk forening for leksikografi

Betingelser for brug af denne artikel

Denne artikel er omfattet af ophavsretsloven, og der må citeres fra den. Følgende betingelser skal dog være opfyldt:

- Citatet skal være i overensstemmelse med „god skik“
- Der må kun citeres „i det omfang, som betinges af formålet“
- Ophavsmanden til teksten skal krediteres, og kilden skal angives, jf. ovenstående bibliografiske oplysninger.

Søgbarhed

Artiklerne i de ældre Nordiske studier i leksikografi (1-5) er skannet og OCR-behandlet. OCR står for 'optical character recognition' og kan ved tegngenkendelse konvertere et billede til tekst. Dermed kan man søge i teksten. Imidlertid kan der opstå fejl i tegngenkendelsen, og når man søger på fx navne, skal man være forberedt på at søgningen ikke er 100 % pålidelig.

Jón Hilmar Jónsson

Levende eller død: Refleksjoner omkring fremstillingen av leksikografiske eksempler

When giving examples in dictionaries, the lexicographer can choose various forms of presentations, depending on the varied function the examples are intended to serve in the text. To demonstrate syntactic relations, such as different structures, case assignment, etc., constructed or so-called 'dead' examples are probably most to the point, i.e., giving verbs in the infinitive and using abbreviations for pronouns to show complements, thus keeping to as neutral a form as possible, as seen in these Icelandic examples: áhugi á e-u 'interest for sth.', viss um e-ð 'certain of sth.', gleyma e-u 'forget sth.'. On the other hand, real or so-called 'live' examples are more to the point to demonstrate usage of words and idioms in context: hún hefur áhuga á íþróttum 'she's interested in sports', ég er viss um að þetta er rétt 'I'm sure this is correct', hann gleymdi að hringja 'he forgot to telephone'.

This paper discusses these two types of examples in the light of Icelandic data, and in connection to the varied needs of users, briefly considering alternative ways of using examples in dictionaries.

Innledning

Det avhenger av mange og forskjellige faktorer hvorvidt leksikografen tenker på brukeren og konkrete brukerbehov ved utformingen og fremstillingen av en ordbok. Selv om vi gjerne i teorien klassifiserer ordbøker ut fra ulike brukerbehov og brukssituasjoner, vil de fleste ordbøker kunne brukes på flere måter, og det kan til og med være hensikten å appellere til en bred og variert brukergruppe, ikke minst når det gjelder å sikre at ordboken får fotfeste på markedet. Slike praktiske hensyn er ofte til hinder for en klar fokusering på brukeren, eller ordboksadressaten, for å velge en mer presis leksikografisk term. Men leksikografens nærhet til brukeren vil også være avhengig av ordbokstype. Innenfor visse ordbokstyper har leksikografen begrensede muligheter til å fremstille ordboksteksten med tanke på bestemte brukerbehov, i andre tilfeller har han eller hun et visst spillerom til å vurdere og velge en fremstillingsmåte som best tjener den tiltenkte brukeren.

Disse overveielserne er naturligvis aktuelle i forbindelse med de fleste enheter og informasjonstyper i den leksikografiske beskrivelse. Når det gjelder lemmatisering, vil man f.eks. overveie, ut fra forestillinger om brukerbehov, om eller i hvilken grad det er hensiktsmessig å angi sublemmaer, eller om flerordsenheter skal lemmatiseres. Spørsmålet om definisjonsstil og et avgrenset definisjonsvokabular står også i en klar relasjon til leksikografens oppfatning av den gjennomsnittlige brukerens behov og forutsetninger. Det samme gjelder for opplysninger om bøyning. Men i mange tilfeller vil hensynet til brukeren komme sterkest til uttrykk gjennom fremstillingen av leksikografiske eksempler der leksikografen kan velge mellom ulike presentasjonsmåter i samsvar med den funksjon eksemplene tildeles i ordboksteksten.

Men dette gjelder naturligvis ikke i samme grad for alle ordbokstyper. En hovedskilnad i denne sammenheng er skilnaden mellom resepsjons- og produksjonsordbøker, eller passive og aktive ord-

bøker som de også blir nevnt. I den førstnevnte typen spiller eksempler som regel en forholdsvis beskjeden rolle, hovedvekten ligger på betydningsbeskrivelsen, og eksempler vil først og fremst opptre som presiserende eller bekreftende informasjon i tilknytning til enkelte definisjoner eller forklaringer. I produksjonsordbøker derimot kan eksempler spille en større rolle og innta en sentral posisjon i ordboksteksten, der de gir uttrykk for viktige syntagmatiske og dels også semantiske egenskaper til den pågjeldende leksikalske enhet, enten det dreier seg om et lemma, en ordforbindelse eller en ekvivalent. En annen skilnad som bl.a. gjenspeiles i ulik status av leksikografiske eksempler, er skilnaden mellom historiske ordbøker og samtidsordbøker. I historiske ordbøker gjelder det å angi autentiske eksempler, gjerne for å bekrefte en betydningsangivelse eller knytte den til et bestemt tidsrom eller en bestemt forfatter. I samtidsordbøker blir det derimot lagt større vekt på illustrerende eksempler for å skildre den levende språkb Bruken, hvordan den aktuelle leksikalske enheten brukes i en typisk talesituasjon eller hvordan den opptrer sammen med andre leksikalske enheter i en tekstsammenheng.

Kriterier for klassifisering av leksikografiske eksempler

Nordisk leksikografisk ordbok (NLO) inneholder en kort redegjørelse for klassifiseringen av leksikografiske eksempler (se artikkelen *eksempel*), der det skilles mellom fire hovedkriterier. Klassifiseringen kan fremstilles på følgende måte:

- A. Informasjonstype
  - 1. syntagmatisk informasjon
    - a. strukturmessig (transitivitet, kasusstyring)
    - b. kombinatorisk (kollokasjoner)
  - 2. morfologisk informasjon
    - a. strukturmessig (bøyingsmønster)
    - b. kombinatorisk (sammensetninger)
  - 3. semantisk informasjon
  - 4. pragmatisk informasjon
- B. Generaliseringsnivå
  - 1. døde eksempler
  - 2. levende eksempler
- C. Autentisitet
  - 1. autentiske eksempler
  - 2. redaksjonseksempler
    - a. beleggeksempler
    - b. konstruerte eksempler
- D. Funksjon
  - 1. bekreftende funksjon
  - 2. illustrerende funksjon

Kriteriet **informasjonstype** gjenspeiler først og fremst de intensjoner som ligger bak angivelsen av de enkelte eksempler. For brukeren kan det være problematisk å oppfatte i et konkret tilfelle at leksikografen vil rette oppmerksomheten mot det semantiske fremfor det syntagmatiske eller omvendt. Her er vi inne på en ganske sentral egenskap hos typiske eksempler i ordbøker; et

eksempel kan, mange ville til og med si at et eksempel skal, inneholde mangfoldige opplysninger (se bl.a. Nikula 1995:313). Det blir gjerne fremhevet som et kjennetegn på gode leksikografiske eksempler at de inneholder relevant informasjon av flere typer.

Kriteriet **generaliseringsnivå** går på i hvilken grad brukeren kan generalisere om bruken av det ordet eller den kombinasjonen som behandles i eksemplet, ut fra de kotekstangivelser som eksemplet inneholder. Jeg kommer tilbake til dette senere i artikkelen.

Kriteriet **autentisitet** har trolig fått størst oppmerksomhet i metaleksikografien, det har lenge vært et populært tema og et aktuelt og omstridt spørsmål om autentiske eksempler har større verdi enn eksempler som leksikografen selv har laget ut fra sin intuisjon og kompetanse. Også her vil ordbokstypen være avgjørende for sammenlikningen av disse to eksempeltypene. Det ligger i sakens natur at historiske ordbøker krever autentiske eksempler, mens redaksjonseksempler kan bli enerådende i samtidige produksjonsordbøker.

Det fjerde kriteriet gjelder **funksjon**. I visse ordbokstyper har eksemplene først og fremst en bekreftende funksjon, dvs. de skal bekrefte en forangående informasjon, ikke minst for å vise at en definisjon eller en betydningsforklaring bygger på et skriftlig belegg. Men et bekreftende eksempel kan også gjelde andre opplysninger i ordboksteksten, f.eks. en dateringsangivelse eller angivelse av en sjelden bøyingsvariant.

Illustrerende eksempler har den funksjon å gjenspeile en bestemt egenskap hos den aktuelle leksikalske enhet, f.eks. vise at et verb er transitivt eller krever et preposisjonsuttrykk. Men det kan også dreie seg om en utdypende informasjon i tillegg til det som blir uttrykt i den angivelse eksemplet knytter seg til.

Selv om bekreftende og illustrerende eksempler utgjør en hovedskilnad, kan man naturligvis tenke seg å finne konkrete eksempler på flere funksjoner. En normerende funksjon kan f.eks. være aktuell i visse ordbokstyper. Det hender også at leksikografen har en tendens til å foretrekke eksempler fra en bestemt forfatter, en stilistisk autoritet eller en berømt dikter, slik at forfatteren får den største oppmerksomheten. Det spørs hvilken term man kan finne på for å gjengi denne funksjonen.

Det er verdt å understreke at de ulike klassifiseringskriteriene til en viss grad er avhengig av hverandre. Et autentisk eksempel har f.eks. gjerne en bekreftende funksjon, døde eksempler knytter seg til syntagmatisk informasjon osv.

I tillegg til de kriteriene jeg har nevnt, kommer spørsmålet om syntagmatisk kompleksitet: Skal termen eksempel gjelde utelukkende for tekstenheter som består av en hel setning, slik at mindre enheter må behandles og beskrives som konstruksjoner, ordforbindelser, frie kombinasjoner, kollokasjoner, idiomer osv., eller kan man gå ut fra en videre definisjon som tillater en knappere kontekst (se bl.a. Bergenholtz 1994:140)? Uansett hvor man trekker grensen må man vel innrømme at svært ofte er det mulig å vise alle relevante trekk i den syntagmatiske omgivelsen til et ord eller en annen leksikalsk enhet uten å gjøre krav om en kontekst i form av en hel setning.

Mine refleksjoner blir for det meste begrenset til de ordbokstyper der leksikografen har størst spillerom til selv å velge en passende fremstilling av eksempler i ordboken, ut fra det genuine formålet som ligger til grunn for den leksikografiske beskrivelsen. Her dreier det seg først og fremst om enspråklige og tospråklige produksjonsordbøker, men man kan også tenke på spesialordbøker som valens- eller konstruksjonsordbøker i denne sammenheng, der hovedvekten ligger på den syntagmatiske beskrivelsen.

‘Døde’ og ‘levende’ eksempler

Vi skal se litt nærmere på de spørsmål som angår kriteriet generaliseringsnivå og de eksempeltypene som knytter seg til det. Jeg vil i hovedsak fokusere på islandsk i denne sammenheng, noe som da også betyr at jeg velger islandske eksempler.

Termene ‘dødt’ og ‘levende eksempel’ er godt etablert i nordisk leksikografisk terminologi. De er grundig behandlet i Bo Svenséns *Handbok i lexikografi* (Svensén 1987:83–91). I NLO finner vi en konsentrert beskrivelse av disse to termene. Beskrivelsen innledes med følgende definisjoner, som belyser det motsetningsforhold de to begrepene står i til hverandre:

dødt eksempel konstruert eksempel framstilt i konsentrert form for å formidle generelle grammatiske opplysninger (NLO:103)

levende eksempel eksempel utformet i naturlig språk som skal gjengi den konkrete bruken av et ord eller en ordforbindelse (NLO:174)

Benevnelsene dødt og levende antyder at det dreier seg om et klart og absolutt motsetningsforhold mellom to poler. En slik modell er vel litt forenklet, man kan godt forestille seg en gradvis skilnad der det fins visse mellomtrinn. Og i grunnen dreier det seg ikke bare om generaliseringsnivå, men også om det man kunne kalle informasjonsbegrensning, der døde eksempler skal være mest mulig enverdige i motsetning til flerverdige levende eksempler. I denne sammenheng er det interessant å se hvordan det aktuelle språks grammatiske system er med på å prege verdien og innholdet av de enkelte eksemplertyper. I de skandinaviske språk er angivelsen av døde eksempler særlig knyttet til motsetningen animat/inanimat objekt:

lese noe
se noe/noen
treffe noen

Fremstillingsmåte i islandske ordbøker

I et språk som islandsk vil tilsvarende døde eksempler i tillegg til denne informasjon også opplyse om kasusstyring (om objektet står i akkusativ, dativ eller genitiv). Men i tillegg til det byr islandsk på muligheter for å vise ulike proformer for tre kjønn, og for to tall, entall og flertall.

I leksikografisk beskrivelse av islandsk brukes pronomenet *einhver* på tilsvarende måte som *noen* i de skandinaviske språk. Ordet har følgende bøyingsparadigma:

	<i>m.</i>	<i>f.</i>	<i>n.</i>
<i>Sg.nom.</i>	einhver	einhver	eitthvað (eitthvert)
<i>akk.</i>	einvern	einhverja	eitthvað (eitthvert)
<i>dat.</i>	einhverjum	einverri	einhverju
<i>gen.</i>	einvers	einverrar	einvers

	<i>m.</i>	<i>f.</i>	<i>n.</i>
<i>Pl.nom.</i>	einhverjir	einhverjar	einhver
<i>akk.</i>	einhverja	einhverjar	einhver
<i>dat.</i>	einhverjum	einhverjum	einhverjum
<i>gen.</i>	einhverra	einhverra	einhverra

I ordbøker over islandsk er det vanlig praksis å bruke forkortelser for de enkelte former, uten at man kan si at det fins noen klar standardisering. Det er ganske opplagt at disse formene har ulik aktualitet og betydning. I verbale eksempler som viser transitivitet og skiller mellom inanimat og animat objekt, får vi følgende forkortelser:

lesa e-ð	‘lese noe’	(eitthvað, akk.)
týna e-u	‘miste noe’	(einhverju, dat.)
iðrast e-s/e-rs	‘angre på noe’	(einhvers, gen.)
hata e-n	‘hate noen’	(einhvern, akk.)
drekkja e-m	‘drukne noen’	(einhverjum, dat.)
sakna e-s/e-rs	‘savne noe/noen’	(einhvers, gen.)

Vi legger merke til at hankjønnforkortelsen blir foretrukket for å gjengi et animat objekt. Det gjenspeiler et sentralt problem ved gjengivelsen av et kjønnsnøytralt animat objekt i islandsk ved hjelp av pronomenet *einhver*, leksikografen blir tvunget til å velge proformer som gir anledning til feiltolkning, for de aktuelle forkortelsene antyder en markering som leksikografen ikke har til hensikt å vise.

En fullstendig forkortelsesapparat for pronomenet *einhver*, der alle forkortelser er entydige, ville inneholde minst 24 forskjellige forkortelser. Jeg tror ikke dette har vært realistert i noen islandsk ordbok, men det fins ordbøker som gjør en ganske utstrakt bruk av ulike forkortelsesformer. I Helgi Haraldssons russisk-islandske ordbok (RIO) nevnes det i alt 16 ulike former (jeg henviser til en liste over islandske og latinske forkortelser i forteksten). Her finner vi følgende varianter:

e-a	einhverja	e-m	einhverjum (sg.)
e-ar	einhverrar	e-n	einhvern
e-ð	eitthvað	e-r	einhver
e-i	einhverri	e-ra	einhverra
e-ir	einhverjir	e-rs	einhvers (animat)
e-ja	einhverja	e-s	einhvers (inanimat)
e-jar	einhverjar	e-t	eitthvert
e-jum	einhverjum (plur.)	e-u	einhverju

Jeg understreker at i den russisk-islandske ordboka er bruken av disse proformene ikke begrenset til eksempler, de brukes også i ekvivalenter og forskjellige forklaringer på målspråket, forkortelseslisten skal først og fremst være belysende for variasjonen i ordformene. Vi legger merke til at denne lista ikke bare omfatter former for de oblike kasus, her er det også forkortelser for nominativformer, som delvis også vil dekke akkusativ: *e-r*, *e-ir*, *e-ar*, og ikke minst *e-ð* (formen *eitthvað* henviser både til nominativ og akkusativ). Det minner om at disse forkortelsene

også kan brukes som proformer for nominaler i subjektposisjon. Den bruken er lite utbredt i islandske ordbøker når det gjelder personlig subjekt (der subjektet står i nominativ). Men når et verb krever et upersonlig subjekt i akkusativ eller dativ, er bruken av en proform for *einhver* ganske alminnelig i islandske ordbøker, særlig når det dreier seg om et animat subjekt:

e-n vantar e-ð	‘noen mangler noe’	(IO, ISO, IDO)
e-m líkar e-ð	‘noen liker noe’	(IDO)
e-m líkar vel við e-n	‘noen liker noen godt’	(ISO, IDO)
e-u linnir	‘noe tar slutt’	(ISO, IDO)
e-u miðar áfram	‘noe går fremover’	(IDO)
e-m bregður í brún	‘noen stusser’	(IDO)
e-u bregður fyrir	‘noe viser seg så vidt’	(IDO)

De to første eksemplene viser hvor mangelfull denne fremstillingen gjerne vil bli, for proformen i objektposisjonen er tvetydig. I den første setningen blir den konkretisert som akkusativ, i den andre derimot som nominativ.

Kjønnsmarkering

I og for seg ligger feilen her hos leksikografen, og det er for såvidt enkelt å gjøre en eksplisitt skilnad mellom proformene for de enkelte kasus for å forebygge en uønsket tvetydighet med hensyn til kasus eller kjønn. Men et annet og mer interessant problem henger sammen med skilnaden mellom hankjønn og hunkjønn. Etter tradisjonen får hankjønsformer prioritet som umarkerte former overfor hunkjønn. Det betyr at det blir vanskelig å gjengi entydig referanse til hankjønn eller hunkjønn når det ene kjønn er enerådende:

biðja e-s ?
 játast e-m ?
 kvænast e-m ?

Disse tre verbene utgjør i fellesskap en prosess der subjekt- og objektrollen i alle tilfeller er begrenset til hankjønn eller hunkjønn. Verbet *biðja* ‘fri’ styrer genitiv, og objektet er obligatorisk hunkjønn. I *játast* ‘si ja til et frieri’ har vi motsatt forhold, mens *kvænast* ‘gifte seg’ er parallell med *biðja*, altså krever mannlig subjekt og et kvinnelig objekt. En fyllestgjørende fremstilling av den grunnleggende konteksten må dermed også omfatte subjektet. Og her kan man tenkes seg flere alternativer. For det første ville man få en klarere fremstilling ved å bruke personlige pronomen i stedet for *einhver*:

biðja hennar
 játast honum
 kvænast henni

Men heller ikke her får vi en eksplisitt informasjon om begrensningene for subjektet. For å få det til må eksemplene utvides:

hann biður hennar
 hún játast honum
 hann kvænist henni

Men hvis de personlige pronomenene *hann* og *hún* ellers brukes i mer levende eksempler i samme funksjon der det ikke fins noen kjønnsmarkering, gir heller ikke denne fremstillingen brukeren en entydig informasjon om forholdet mellom subjekt og objekt. Her kunne løsningen bestå i å markere pronomenet på en eller annen måte som en klar proform eller en slags kontekst-kategorisator:

<hann> biður <hennar>
 <hún> játast <honum>
 <hann> kvænist <henni>

Verbet *giftast*, der mannen henholdsvis kvinnen kan stå i begge posisjoner, ville da få denne beskrivelsen

giftast <honum, henni>

Verbet står uten eksplisitt subjekt for å vise at det er nøytralt overfor kjønnskilnaden, mens begge pronomenene blir angitt som objekt for å vise samme egenskap der.

Et annet alternativ består i å velge belysende substantiver som kontekstpartner eller kategorisator. Her ville man tenke på ordene *maður* 'mann' og *kona* 'kvinne'. Problemet her er at kasusmarkeringen kan gå tapt hvis ordet står uten bestemt artikkel. Ved å tilføye artikkelen blir informasjonen entydig:

<maðurinn> biður <konunnar>
 <konan> játast <manninum>
 <maðurinn> kvænist <konunni>
 giftast <manninum, konunni>

For å utvide dette litt kan jeg nevne at vi står overfor samme fremstillingsproblemer, eller skulle man heller si -muligheter, ved beskrivelsen av adjektiver i islandsk. De fleste adjektiver har ulike former for hankjønn og hunkjønn. Hankjønnformen fungerer som umarkert angivelse, bl.a. som lemmaform. Når korrelatet er begrenset til hankjønn eller hunkjønn, kunne man angi det eksplisitt ved hjelp av personlige pronomen som proformer og ved ulike endelser av adjektivet:

föngulegur 'staselig' (om kvinner)
 vera fönguleg ?
 <hún> er fönguleg
 vörpulegur 'staselig' (om menn)
 vera vörpulegur ?
 <hann> er vörpulegur

‘Halvdøde’ eksempler som alternativ

Jeg vil nevne to forhold til som bekrefter at proformene av *einhver* må betraktes som et utilstrekkelig redskap ved gjengivelsen av syntagmatiske egenskaper. For det første får man problemer ved å skille mellom substantiviske objekter og leddsetninger:

halda e–ð

ég held að hann sé ekki heima
‘jeg tror ikke han er hjemme’

skipa e–m e–ð

hann skipaði mér að koma
‘han befalte meg å komme’

spyrja e–n að e–u

spyrðu hann að því hvort hann hafi meitt sig
‘spør ham om han har skadet sig’

Det andre forholdet gjelder tilknytningen til selve pronomenet *einhver*. Det forekommer nemlig at proformen delvis eller utelukkende står for pronomenet *einhver* og andre parallelle kvantorer som *margt*, *fátt*, *ekkert* osv. Denne funksjonen kommer klart til uttrykk i forbindelse med verb som *vita*, *geta* og *gera*:

gera e–ð

gerðu eitthvað til að laga þetta
‘gjør noe for å rette på dette’
hann gerir ekkert í málinu
‘han gjør ingenting i saken’
hún gerir margt sem hann gerir ekki
‘hun gjør mye som han gjør ikke’

Med hensyn til dette er det forståelig at islandske leksikografer føler behov for å velge en fremstillingsmåte som ligger nærmere det som med utgangspunkt i skandinaviske forhold blir betegnet som levende eksempler. Jeg vet ikke om jeg får lov til å bruke termen ‘halvdød’ i denne sammenheng som en betegnelse på en eksempeltype som har det til felles med døde eksempler at den skal veilede om generalisering og begrense informasjonen til klare angivelser, men som er levende i den forstand at den bærer preg av en reell tale eller kommunikasjon.

Jeg vil nevne noen viktige trekk som etter min mening ville karakterisere eksempler av denne typen:

- personlige pronomen som proformer/kotekstangivelser
- klar skilnad mellom umarkerte og markerte angivelser i forhold til egenskaper som kjønn og tall
- entydig kasusmarkering
- antydninger om semantisk valens ved hjelp av typiske kotekstpartnere og kotekstkategorisatorer

- bestemte former av substantiver
- preteritumformer av verb

De to siste faktorene bidrar ikke minst til å gi eksemplene karakter av en konkret, levende ytring. Det er noe brukeren i mange tilfeller vil være takknemlig for, i hvert fall når hensikten er å utnytte informasjonen til produksjon. Men uansett hvordan det lykkes å gi døde eksempler liv ved å tilføre dem noen levende elementer, vil brukeren stadig ha behov for levende eksempler i egentlig forstand. Nyeste teknikk i informasjonsformidling skaper muligheter til å tilføye et nytt trinn på denne skalaen mellom det døde og det levende, eksempler med levende tale som gjenspeiler den konkrete bruken i en reell kommunikasjonssituasjon, delvis som illustrerende og kompletterende informasjon til forangående, skal vi si mindre levende eksempler. En slik komponent gir ordboksbeskrivelsen naturligvis en helt ny dimensjon, ikke bare når det gjelder opplysninger om uttale og fonetikk, men også med hensyn til pragmatisk informasjon i forbindelse med levende eksempler. Det kan neppe være tvil om at vi får oppleve en rask utvikling på dette feltet i nærmeste fremtid, også her i Norden, så spørsmålet om døde og levende eksempler kommer til å leve videre.

Litteratur

- Bergenholtz, H.: Eksempler. I: Bergenholtz, Henning/Sven Tarp: *Manual i fagleksikografi*. Herning 1994: 138–144.
- IDO = Ole Widding/Haraldur Magnússon/Preben Meulengracht Sørensen 1976: *Íslensk-dönsk orðabók*. Ísafoldarprentsmiðja, Reykjavík.
- IO = Árni Böðvarsson (red.). *Íslensk orðabók handa skólum og almenningi* 1983. 2. utg. Bókautgáfa Menningarsjóðs, Reykjavík.
- RIO = Helgi Haraldsson 1996. *Rússnesk-Íslensk orðabók*. Ritstjóri V.P. Berkov. Nesútgáfan, Reykjavík.
- ISO = Gunnar Leijström/Jón Magnússon/Sven B.F. Jansson 1955: *Ísländsk-svensk orðabók*. 2. utg. Kooperativa förbundets bokförlag, Stockholm.
- Nikula, H.: Exemplens funktion i ordböcker. I: Ásta Svavarsdóttir/Guðrún Kvaran/Jón Hilmar Jónsson (red.): *Nordiske studier i leksikografi 3. Skrifter utgitt av Nordisk forening for leksikografi*. Skrift nr. 3. I samarbeid med Nordisk språksekretariat og Orðabók Háskólans. Reykjavík 1995: 311–319.
- NLO = Bergenholtz, Henning/Ilse Cantell/Ruth Vatvedt Fjeld/Dag Gundersen/Jón Hilmar Jónsson/Bo Svensén. *Nordisk leksikografisk ordbok*. Skrifter utgitt av Nordisk forening for leksikografi. Skrift nr. 4. I samarbeid med Nordisk språksekretariat. Oslo 1997.
- Svensén, Bo 1987. *Handbok i leksikografi. Principer och metoder i ordboksarbetet*. Esselte Studium & Tekniska nomenklaturcentralen, Stockholm.

